

В. В. Хоцуляк
начальник Головного територіального
управління юстиції у Чернівецькій області

ЗАХИСТ ПРАВ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ (ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ)

Тему, яку ми розкриваємо в цьому номері, можна назвати дуже актуальною на сьогодні. Адже вона стосується тих громадян України, які вимушені були стати переселенцями.

? ХТО ТАКА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНА ОСОБА?

Це громадянин України, який постійно проживає в Україні, котрого змусили або котрий самостійно покинув своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру (ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»).

**ФАКТ ВНУТРІШНЬОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ
ПІДТВЕРДЖУЄТЬСЯ ДОВІДКОЮ ПРО ВЗЯТТЯ НА ОБЛІК
ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЇ ОСОБИ.**

Підстава для взяття на облік – наявність реєстрації місця проживання на території, де виникли обставини, зазначені вище, на момент їх виникнення. Для отримання довідки слід звернутися з заявою до місцевої державної адміністрації – підрозділу з питань соціального захисту населення – за місцем фактичного проживання.

Заява:

а) подається особисто;
але дітьми, дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування, недієздатними особами або особами, дієздатність яких обмежено, – через законного представника (далі – заявник). Якщо відсутній законний представник у дітей-сиріт або дітей,

позбавлених батьківського піклування, або якщо діти прибувають без супроводу, таку заяву від їх імені подають органи опіки та піклування, розташовані за місцем виявлення таких дітей;

б) підписується заявником або його законним представником, який дає згоду на обробку, використання, зберігання його персональних даних та персональних даних осіб, законним представником яких він є.

ТРЕБА ЗНАТИ!

ДОКУМЕНТИ, ЩО ПОСВІДЧУЮТЬ ОСОБУ
ТА ПІДТВЕРДЖУЮТЬ ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНИ,
ОФОРМЛЮЄ ЗА МІСЦЕМ
ФАКТИЧНОГО ПРОЖИВАННЯ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ,
ЩО РЕАЛІЗУЄ ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ У СФЕРІ МІГРАЦІЇ
(ІМІГРАЦІЇ ТА ЕМІГРАЦІЇ).

Після взяття на облік переселенці мають право на:

- зайнятість;
- пенсійне забезпечення;
- загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності тощо;
- на отримання соціальних послуг;
- відновлення усіх соціальних виплат за місцем реєстрації фактичного проживання внутрішньо переміщеної особи.

Зареєстровані (взяті на облік) переселенці, які звільнилися з роботи, але не мають документів, що підтверджують факт звільнення, трудовий стаж тощо, реєструються як безробітні та отримують допомогу по безробіттю, соціальні та інші послуги відповідно до чинного законодавства:

- мають право на забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації (потрібні документи, що підтверджують право на ці послуги та засоби, у разі їх відсутності – за даними Централізованого банку даних з проблем інвалідності та індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда);
- на здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету або інших джерел фінансування;
- на отримання матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Виплати при-

значаються за наявності необхідних документів, а в разі їх відсутності – за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування. Якщо в Реєстрі відсутні необхідні відомості, виплати надаються у мінімальному розмірі з наступним перерахуванням сум матеріального забезпечення після надходження документів;

- мають право голосу на виборах Президента України, народних депутатів України, місцевих виборчих та референдумах шляхом зміни місця голосування без зміни виборчої адреси згідно з ч. 3 ст. 7 Закону України «Про Державний реєстр виборців».

Також внутрішньо переміщені особи мають право на:

- безпечні умови життя і здоров'я;
- достовірну інформацію про наявність загрози для життя та здоров'я на території їх покинутого місця проживання, а також місця їх тимчасового поселення, стану інфраструктури, довкілля, забезпечення їхніх прав і свобод;
- створення належних умов для їх постійного чи тимчасового проживання;
- забезпечення органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами приватного права можливості безоплатного тимчасового проживання (за умови оплати особою вартості комунальних послуг) протягом 6 місяців з моменту взяття на облік внутрішньо переміщеної особи; для багатодітних сімей, інвалідів, осіб похилого віку цей термін може бути подовжено;
- сприяння а) у переміщенні їх рухомого майна; б) у поверненні на попереднє постійне місце проживання;
- забезпечення лікарськими засобами у випадках та в порядку, визначених законодавством;
- надання необхідної медичної допомоги в державних та комунальних закладах охорони здоров'я;
- влаштування дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади;
- отримання соціальних та адміністративних послуг за місцем перебування;
- проведення державної реєстрації актів цивільного стану, внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання за місцем перебування;
- безкоштовний проїзд для повернення до свого покинутого постійного місця проживання у всіх видах громадського транспорту у разі зникнення обставин, що спричинили таке переміщення;
- отримання гуманітарної та благодійної допомоги. ■